

Un cas condicional

A més de la conjunció si són diversos els termes amb els quals podem construir frases que expressen o impliquen una condició o suposició: mentre, mentre que, només que, amb que, sols que, etc. Però ens interessa especialment de veure les possibilitats sintàctiques que la nostra llengua ha desenvolupat a partir del substantiu cas, que són les que més es relacionen amb les construccions de què ens ocupàvem ahir.

Davant un infinitiu, amb el mateix valor que hi té en castellà la simple preposició de, creiem que és lícit l'ús del conjunt en cas de, que pot considerar-se ja una locució prepositiva. L'exemple que n'indica el Diccionari Fabra i el de la Gran Enciclopèdia —En cas de guerra tancaran la frontera i En cas de bombardeig aneu al refugi— semblen reduir aquest ús a la introducció de substantius que designen circumstàncies d'emergència. No creiem, però, que res privi d'usar-lo davant un infinitiu. Els únics exemples que n'hem sabut trobar —davant un infinitiu— en els textos de Fabra són de dues variants: cas de i en el cas de: ...cas de tenir excepcions, aquests han de tenir-se... (Conversa núm. 2) i En el cas d'ésser la subordinada afirmativa, és clar que... (Gramàtica de 1956, pàg. 104). La primera variant sembla poc convincent (recorrem que es tracta d'un text més aviat antic de Fabra, no revisat per l'autor). Podriem, doncs, optar potser per en cas de o per en el cas de.

Una opció paral·lela seria possible pel que fa a les expressions conjuntives. A l'apèndix de la indicada Gramàtica de 1956 Fabra indica clarament com a locució conjuntiva el conjunt en cas que —desenvolupament lògic de en cas de (Cp. a fi de i a fi que, des de i des que, per tal de i per tal que)— però en els seus textos més aviat es decanta per l'ús de en el cas en què, que permet, és cert, diverses combinacions amb l'expressió d'idees més complexes: en tots els casos en què, fora dels casos en què, etc.

Cal no oblidar, finalment, els conjunts intercanviables si de cas i si per cas —Si de cas ve, no li digueu res i Si per cas s'enfada, aviseu el director— i, encara, posat cas que i donat cas que, reduïts sovint a posat cas i donat cas: Posat que ho sàpiga cal donar-li una explicació i Donat que no hi fos envieu-li un telegrama. Convé advertir que posat que no equival a la locució del castellà «puesto que», la qual té un valor adversatiu o, més usualment, causal.